

מצרים וכנען עבדו עבודה זרה

"כַּמְעֵשָׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר יִשְׁבְּתֶם בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ וְגו'" אמר רבי יצחק, עבודת מצרים היתה שהיו עובדים לעבודה זרה שנקראת שפחה, כמו שנתבאר, וכנען היו עובדים לעבודה זרה שנקרא "שְׂבִי אֲשֶׁר בְּבֵית הַבּוֹר" (שמות יב, כט), ועל כן כתוב: "אָרוּר כְּנַעַן עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאָחִיו" (בראשית ט, כה), לפיכך כולם מכוזבים בענינים הקדושים, ועושים מעשה עריות בכל, לפיכך "כַּמְעֵשָׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר יִשְׁבְּתֶם בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ".

מצרים וכנען עשו כשפים

רבי יהודה אומר, שעשו מיני כשפים רעים, לטמא את הארץ, ככתוב "וְלֹא תִטְמֵא אֶת אֲדַמְתְּךָ" (דברים כא, כג), וכתוב "וְתִטְמֵא הָאָרֶץ".

ישראל הנימולים ניכרים שהם של ה' ומבני היכלו

"אֶת מִשְׁפְּטֵי תַעֲשׂוּ וְאֶת חֻקֵי תִשְׁמְרוּ לְלֶכֶת בָּהֶם" כתוב "מִגִּיד דְּבָרוֹ לְיַעֲקֹב חֻקֵי וּמִשְׁפְּטֵי לְיִשְׂרָאֵל" (תהלים קמו, יט), אמר רבי אבא, אשרי חלקם של ישראל, שהקדוש ברוך הוא בחר בהם מכל העמים עובדי כוכבים ומזלות, ובעבור אהבתו עליהם, נתן להם משפטי אמת, נטע בהם עץ החיים, השרה שכינתו ביניהם, מפני מה, לפי שישראל רשומים ברושם הקדוש בבשרם, וניכרים שהם שלו, מבני היכלו.

אסור ללמוד עם מי שלא נימול

ולפיכך, כל אלה שאינם נרשמים ברושם הקדוש בבשרם, אין הם שלו, וניכרים שכולם מצד של טומאה באים, ואסור להתחבר בהם, לעסוק עמם בדברי הקדוש ברוך הוא, ואסור להודיע להם דברי התורה, לפי שכל התורה שמותיו של הקדוש ברוך הוא היא, וכל אות של התורה נקשרת בשם הקדוש, וכל מי שאינו נרשם ברושם הקדוש בבשרו, אסור להודיע לו דברי התורה, וכל שכן להשתדל עמו בזה.

קל וחומר מקרבן פסח

רבי שמעון פתח, "זאת חַקֵּת הַפֶּסַח כֹּל בֶּן נֹכַר לֹא יֹאכַל בוֹ" (שמות יב, מג) וכתוב "וְכָל עֶבֶד אִישׁ מִקְנֵת כֶּסֶף וּמִלֶּתָהּ אֹתוֹ וְגו'" (שם פסוק מד), ומה פסח שהוא בשר לאכול, ומפני שמרמוז על ענין קדושה אסור לכל אלה לאכול בו, ואסור ליתן להם לאכול עד שיהיו נימולים, התורה שהיא קדש קדשים, שמו העליון של הקדוש ברוך הוא, על אחת כמה וכמה, זהו שכתוב "מִגִּיד דְּבָרוֹ לְיַעֲקֹב חֻקֵי וּמִשְׁפְּטֵי לְיִשְׂרָאֵל".

הלומד עימו כאלו החריב העולם

וכל מי שאינו נימול, ולומדים עמו אפילו אות קטנה מהתורה, כאילו מחריב העולם, ומשקר בשם הקדוש ברוך הוא, שהכל בזה תולה, וזה בזה מתקשר, שכתוב "אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי" (ירמיהו לג, כה).

התורה רק לפני בני ישראל

בוא וראה, כתוב "וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל" (דברים ד, מד), לפני בני ישראל שם, אבל לשאר עמים לא שם, לפיכך, דבר אל בני ישראל, ואל בני ישראל תאמר, וכן כולם.

לא לימדו את אונקלוס עד שנימול

יניחו אבות העולם, הלא הם הלל ושמאי, שכך אמרו לאונקלוס, ולא הודיעו לו דבר תורה עד שנימול.

ומי שנימול, נתקשר בקשר ההוא של האמונה, ומי שאינו נימול ולא נתקשר בו, כתוב בו "וכל זר לא יאכל קדש" (ויקרא כב, י) ולפיכך "תתן אמת ליַעקב" (מכה ז, כ) ולא לאחר. תורת אמת לזרע אמת.

חוקים וגזרות המלך

רבי חזקיה אמר, "את משפטי תעשו ואת חקתי תשמרו", משפטי, אלו הם גזרות התורה, חקותי, אלו הם דתי המלך^[ט].

רבי יהודה אמר, כל אותן המצות ששורשם במקום שנקרא צדק, נקראין חקותי, והם גזרות המלך, ובכל מקום שנקראין משפט, נקראין דיני המלך, שהוא מלך הקדוש, הקדוש ברוך הוא מלך שהעולם כולו שלו הוא, שהוא מלך הקדוש, במקום ששני חלקים נאחזים זה בזה^[ע], ועל זה כתוב "צדק ומשפט מכון כסאך" (תהלים פט, טו), והם דין ורחמים, ולפיכך נקראים חק ומשפט.

ועל זה כתוב "חקיו ומשפטיו לישראל", לישראל ולא לשאר עמים.

הנימול ואינו מקיים מצוות אסור ללמדו תורה

אחריו מה כתוב, "לא עשה כן לכל גוי" ולמדנו, אף על פי שנימול אם אינו מקיים מצות התורה, הרי הוא כעובד כוכבים ומזלות לכל דבר, ואסור ללמד לו דברי תורה, לפיכך "לא עשה כן לכל גוי", סתם^[א], "ומשפטים בל ידעום" לעולם ולעולמי עולמים.

זוהר חלק ג' פרשת אחרי דף עד.

המלכות מעלה ריח לפי הצדיקים או הרשעים

"ערות אביך וערות אמה לא תגלה", אמר רבי יהודה, בשעה שמרובים זכאים בעולם, כנסת ישראל מעלה ריח טוב, ותתברך מן מלך הקדוש, ופניה מאירים, ובזמן שמרובים

הזוהר זיו הזוהר. ר' חזקיה סובר, שהן משפטי והן חקותי, הם במלכות, שנקראת צדק, ומשפטי הם בתפארת. שניהם במדת התפארת, ור' יהודה סובר, שחוקותי ע. שהם יסוד ומלכות. עא. פירוש, סתם גוי אף

רשעים בעולם, כנסת ישראל אינה מעלה ריח טוב, ותטעם כביכול מן צד הדין המר, אז כתוב "הַשְּׁלִיךְ מִשְׁמִים אֶרֶץ וּגּוֹ" (איכה ב, א), ופניה חשוכים.

הרשעים מפרידים את המלך מן המלכה בעוונותיהם

רבי יוסי אמר, בשעה שמרובים זכאים בעולם, כתוב "שְׂמָאלוֹ תַחַת לְרֵאשִׁי וַיְמִינוּ תַחֲבַקְנִי" (שיר השירים ב, 1) ובזמן שמרובים רשעים בעולם, כתוב "הַשֵּׁיב אַחֲזֹר יְמִינוֹ" (איכה ב, ג).

רבי חזקיה אמר מכאן, "וַיִּנְרַגְן מִפְּרִיד אֱלוֹנָה" (משלי טז, כח), כלומר מפריד המלך מן המלכות, זהו שכתוב "עֲרוֹת אָבִיךָ וְעֲרוֹת אִמְךָ לֹא תִגְלֶה".

רבי אלעזר היה יושב לפני אביו, ואמר לו, אם מליצות טובות בעולם ניכר בהשכינה, ואם קטיגוריא בעולם ניכר בהשכינה, מפני מה?

מדור המלך בהמלכה תלוי בבנה

אמר לו, משל למלך שהיה לו בן מן המטרונה, כל זמן שהבן ההוא עושה רצון המלך, עושה המלך מדורו אצל המטרונה, וכל זמן שאותו הבן אינו עושה רצון המלך, מסלק המלך מדורו מן המטרונה.

כך הקדוש ברוך הוא ומדת מלכותו, כל זמן שישראל עושים רצונו של הקדוש ברוך הוא, עושה הקדוש ברוך הוא מדורו במדת מלכותו, מפני מה, לפי שישראל נקראים בנו בכורו של הקדוש ברוך הוא, שכתוב "בְּנֵי בְּכָרֵי יִשְׂרָאֵל" (שמות ד, כב) האם זו היא מדת מלכותו, שכתוב "וְאֵל תִּטֵּשׁ תּוֹרַת אִמְךָ" (משלי א, ח).

זוהר חלק ג' פרשת אחרי דף עד:

בן חכם ישמח אב

ראה מה כתוב, "בֶּן חָכֵם יִשְׂמַח אָב" (משלי י, א), כל זמן שזה הבן הולך בדרך הישר, והוא חכם ישמח אב זה מלך הקדוש שלמעלה, "יִשְׂמַח אָב" סתם, ואם נמצא זה הבן בדרך מעוקל, מה כתוב "וּבֶן כְּסִיל תּוֹנֵת אָמוֹ" "תּוֹנֵת אָמוֹ" בודאי, זו מדת המלכות והשכינה, וסוד הדבר שכתוב "וּבִפְשָׁעֵיכֶם שְׁלַחַה אֲמֹכֶם" (ישעיהו נ, א).

לא תגלה ערותה על ידי העוונות

וכאשר זה הבן אינו מתנהג כרצון המלך, אז היא ערות הכל, ערות כל הצדדים, שהרי המלך נפרש מן מדת מלכותו, והמלכות בלי מלך היא, ועל זה כתוב "עֲרוֹת אָבִיךָ וְעֲרוֹת אִמְךָ לֹא תִגְלֶה אִמְךָ הִיא", "אִמְךָ הִיא" בודאי, ושכינתיה שורה עמך, לפיכך "לֹא תִגְלֶה עֲרוֹתֶה".

בתורה יש נגלה ונסתר

"עֲרוֹת אֶשֶׁת אֲבִיךָ לֹא תִגְלֶה", מה הרמז של אשת אביך, אמר רבי שמעון, הרי למדנו, שכל דברי התורה הם נסתר ונגלה, כמו שהשם הקדוש הוא נסתר ונגלה, התורה שהיא השם הקדוש כמו כן נסתר ונגלה, כאן כל הנגלה הוא ידוע, והנסתר הוא כמו שביארנו.

המלכות נשארה אשת המלך גם בגלות

ומקרא זה כך ענינו, "אֶשֶׁת אֲבִיךָ", למדנו, כל מן שמדת המלכות נמצאת עם המלך, ומניקה לך, נקראת אמך, עכשו שהגלתה השכינה עמך, ונתרחקה מן המלך, אשת אביך נקראת, אשתו של המלך הקדוש, היא לא נתגרשה בספר כריתות ממנו, אשתו היא בודאי, כמו שכתוב "כֹּה אָמַר ה' אֵי זֶה סֵפֶר כְּרִיתוֹת אִמְכֶם אֲשֶׁר שְׁלַחְתִּיהָ" (ישעיהו נ, א), אלא ודאי אשת המלך היא, אף על פי שהגלתה.

ה' פקד פעם אחת כשהיא עם המלך

ועל כן פקד עליה שתי פעמים, אחד, כשהיא יושבת עם המלך בזיווג אחד, ונקראת אמך, שכתוב "עֲרוֹת אִמְךָ לֹא תִגְלֶה", לא תעשה לגרום שיתרחקו זה מן זאת, ותשתלח מפני עונך, כמו שכתוב "וּבִפְשָׁעֵיכֶם שְׁלַחָה אִמְכֶם".

ופעם שני כשהיא בגלות

ואחד, כשהיא בגלות עמך, והגלתה מן היכל המלך, ונקראת אשת המלך, אף על פי שנתרחקה ממנו, לא תעשה, מה שתגרום שתסתלק השכינה מבינך, וישלטו בך שונאיך, ולא תשמור אותך בגלות.

זהו שכתוב, "עֲרוֹת אֶשֶׁת אֲבִיךָ לֹא תִגְלֶה", מה הטעם, לפי כי ערות אביך היא, אף על פי שנתרחקה מן המלך, השגחת המלך בה תמיד, ונצרך להזהר נגדה מאוד, שלא נחטא אליה.

זוהר חלק ג' פרשת אחרי דף עז:

מפני עוון גילוי עריות יגלו גם הצדיקים שהם נקראים אחי אביך

"עֲרוֹת אֶחָי אֲבִיךָ לֹא תִגְלֶה", למד רבי יהודה, שזה מרמז על ישראל שלמטה, שמפני עונות האלה יגלו ישראל בין האומות, ויוחרב ירושלים שלמטה, ועל כן למדנו, שמאהבת הקדוש ברוך הוא לישראל קרא אותם אחים, שנאמר "לְמַעַן אֶחָי וְרַעֲי אֲדַבְּרָה נָא שְׁלוֹם בְּךָ" (תהלים קכב, ח).

ירושלים נקראת אחות אמך

ועל כן, נקראים ישראל אחים להקדוש ברוך הוא, מפני שאינו מסיר אהבתו מהם לעולם, ירושלים שלמטה, אחות אמך נקראת, כמו שכתוב "יְרוּשָׁלַם הִבְנוּיָה כְּעִיר שְׁחִבְרָה לָהּ יַחְדָּו וְגו'" (תהלים קכב, ג), מהו "שְׁחִבְרָה לָהּ יַחְדָּו", בשביל שמזדווג בה המלך מששה צדדים, בכל צדדי המלך, במדרגה שנקראת צדיק^[עב], וכל כתרי המלך כלולים בו, והיינו שחברה לה יחדו^[עג].

זיו הזוהר

אם הוא נימול. עב. זה ספירת היסוד, שכל הספירות נכללות בו. עג. יחדו צירוף יחד - ו',

תלמיד חכם עונתו בשבת ולא בחול דאסור לו

"עֲרֹת פְּלִתָךְ לֹא תִגְלֶה", אמר רבי חזקיה, כלה בסוד עליון היא, להראות שמי שפוגם למטה פוגם למעלה, "עֲרֹת פְּלִתָךְ לֹא תִגְלֶה", שלמדנו, עונתם של תלמידי חכמים משבת לשבת, מפני שידועים סוד הדבר, ויכוננו את לבם^[עד], ונמצא רצונם שלם, והבנים שיולידו נקראים בני המלך, ואם הם פוגמים הדבר למטה, כביכול פוגמים הם בהכלה שלמעלה, אז כתיב "עֲרֹת פְּלִתָךְ לֹא תִגְלֶה".

שאר העם האזהרה כפשוטו

ענין זה הוא לאותן היודעים דרכי התורה, ולשאר העם, מקרא זה יזהיר בנגלה, כלתך ממש, ובשביל חטא זה נסתלקה השכינה מביניהם.

זיו הזוהר

פירוש שיחובר לה שתהיה יחד עם הוא"ו, ואות הזדווגות למעלה, ככתוב בכל דרכיך דעהו, כלומר וא"ו רמז על מדת התפארת. עד. יכוננו לגרום ד"ע ה"ו, והבן.

